

คาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตร ปี 2565

การคาดการณ์น้ำท่วม เป็นการคาดการณ์โอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตรล่วงหน้า เพื่อใช้ในการจัดทำแผนเตรียมรับสถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตร ในช่วงฤดูฝน ปี 2565 สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคาดการณ์น้ำท่วมประกอบด้วย

1. ข้อมูลเชิงพื้นที่ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงกายภาพแสดงถึงความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วม อาทิเช่น ความลาดชันของพื้นที่ สภาพพื้นที่ (ลุ่ม,ดอน,ที่สูง) ความสามารถในการระบายน้ำของดิน เป็นต้น
2. ข้อมูลสถิติพื้นที่ที่เคยเกิดน้ำท่วมซ้ำ
3. ข้อมูลคาคหมายลักษณะอากาศช่วงฤดูฝนของประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ คาดการณ์ว่าพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตรในช่วงปี 2565 พบว่า ครอบคลุมในพื้นที่ 17.71 ล้านไร่ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ 69 จังหวัด 641 อำเภอ 4,098 ตำบล ดังนี้ (ภาพที่ 1, ตารางที่ 1)

1. ภาคเหนือ พื้นที่เกษตรที่มีโอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมใน 16 จังหวัด ประกอบด้วย กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 2.90 ล้านไร่

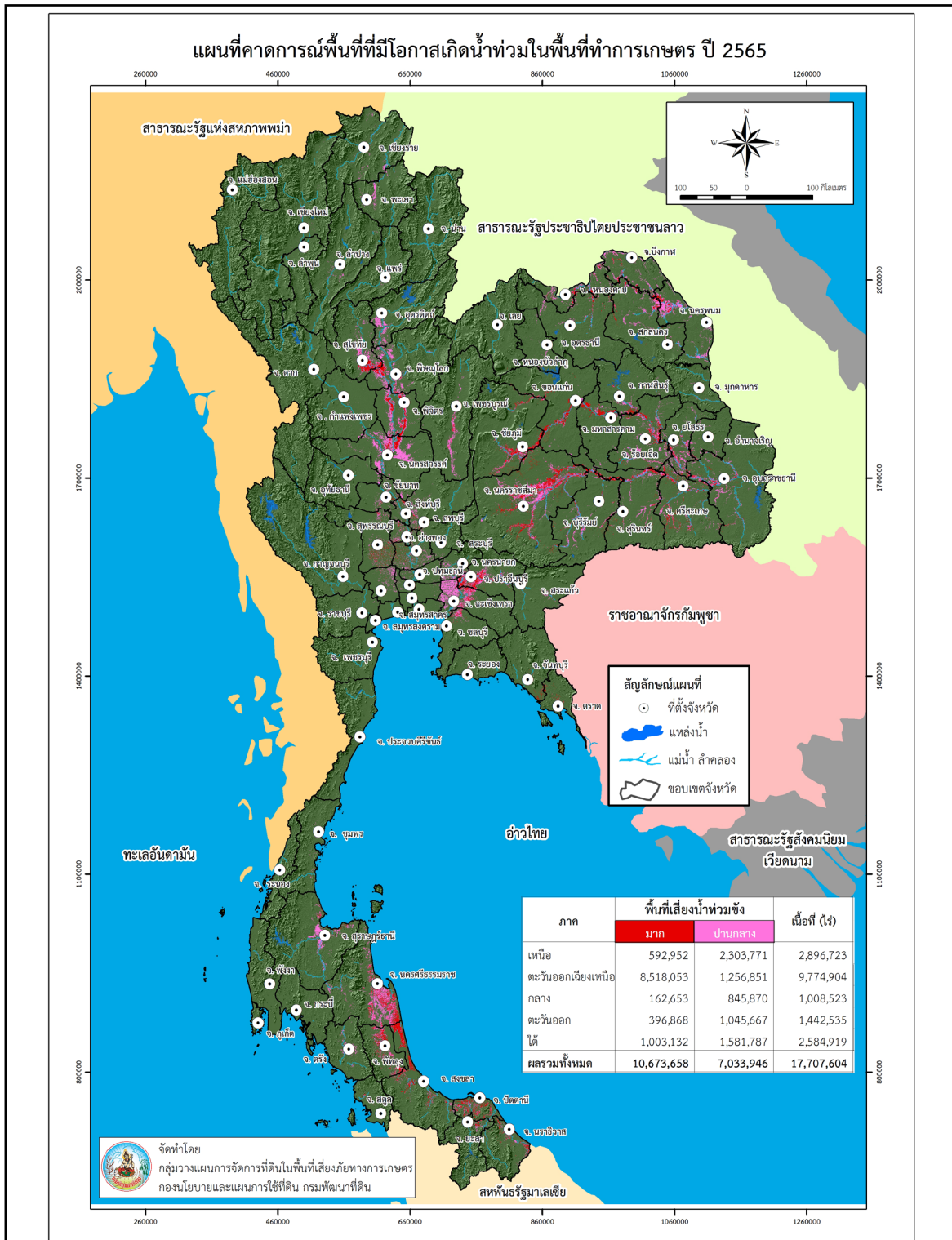
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่เกษตรที่มีโอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมใน 18 จังหวัด ประกอบด้วย กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม ยโสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุตรดิตถ์ และ อุบลราชธานี คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 9.77 ล้านไร่

3. ภาคกลาง พื้นที่เกษตรที่มีโอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมใน 16 จังหวัด ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี ชัยนาท นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง คิดเป็นพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1.01 ล้านไร่

4. ภาคตะวันออก พื้นที่เกษตรที่มีโอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมใน 7 จังหวัด ประกอบด้วย จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 1.44 ล้านไร่

5. ภาคใต้ พื้นที่เกษตรที่มีโอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมใน 12 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ยะลา สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 2.58 ล้านไร่

ทั้งนี้จังหวัดที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ คาดว่าพื้นที่เกษตรที่มีโอกาสสูงที่จะเกิดน้ำท่วม ส่งผลให้พืชที่ปลูกได้รับความเสียหายหรือตายจากสภาวะน้ำท่วม และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจเติบโต ได้แก่ นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย นครราชสีมา ขอนแก่น ชัยภูมิ พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครศรีธรรมราช สงขลา พัทลุง และปัตตานี

หมายเหตุ : การคาดการณ์พื้นที่เกษตรที่มีโอกาสจะเกิดน้ำท่วมได้จากการวิเคราะห์ เป็นการคาดหมายระยะยาว ใช้เพื่อการคาดการณ์สำหรับวางแผนเตรียมการรับมือกับสถานการณ์ภัย อาจมีการคาดเคลื่อนได้ขึ้นอยู่กับความแปรปรวนของสภาพอากาศ สถานการณ์ปรากฏการณ์เอลนีโญ/ลานีญา และการบริหารจัดการในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะต้องมีการเฝ้าติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด

ภาพที่ 1 แผนที่คาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตรปี 2565

ตารางที่ 1 แสดงจังหวัดที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตร ปี 2565

ภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
ภาคเหนือ	กำแพงเพชร	10	42	29,394
	เชียงราย	15	90	66,123
	เชียงใหม่	11	67	9,201
	ตาก	3	8	816
	นครสวรรค์	13	107	748,040
	น่าน	4	16	3,793
	พะเยา	9	50	85,381
	พิจิตร	12	83	531,457
	พิษณุโลก	9	71	493,478
	เพชรบูรณ์	8	56	216,884
	แพร่	8	54	18,579
	ลำปาง	12	56	31,590
	ลำพูน	4	10	821
	สุโขทัย	9	71	449,885
	อุตรดิตถ์	5	35	186,121
	อุทัยธานี	4	17	25,160
ภาคเหนือ ผลรวม	16	136	833	2,896,723
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กาฬสินธุ์	11	31	183,124
	ขอนแก่น	15	61	1,290,374
	ชัยภูมิ	14	80	1,014,143
	นครพนม	12	83	297,173
	นครราชสีมา	30	223	2,296,784
	บึงกาฬ	8	47	144,940
	บุรีรัมย์	22	119	598,210
	มหาสารคาม	5	38	915,629
	ยโสธร	9	66	307,234
	ร้อยเอ็ด	18	121	652,933
	ศรีสะเกษ	22	178	494,890
	สกลนคร	15	84	238,709

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
	สุรินทร์	15	103	633,375
	หนองคาย	8	49	175,078
	หนองบัวลำภู	4	13	3,414
	อำนาจเจริญ	5	26	47,899
	อุดรธานี	13	65	151,106
	อุบลราชธานี	17	112	329,889
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลรวม	18	243	1,499	9,774,904
ภาคกลาง	กรุงเทพมหานคร	4	15	9,586
	กาญจนบุรี	1	2	45
	ชัยนาท	6	40	77,742
	นครนายก	4	25	120,681
	นครปฐม	7	59	100,247
	นนทบุรี	5	22	18,510
	ปทุมธานี	7	42	26,681
	พระนครศรีอยุธยา	16	199	176,629
	ราชบุรี	5	17	3,097
	ลพบุรี	7	68	118,148
	สมุทรปราการ	2	8	4,550
	สมุทรสาคร	1	1	280
	สระบุรี	9	39	20,893
	สิงห์บุรี	6	42	47,146
	สุพรรณบุรี	9	89	205,157
	อ่างทอง	7	69	79,131
ภาคกลาง ผลรวม	16	96	737	1,008,523
ภาคตะวันออก	จันทบุรี	5	27	34,164
	ฉะเชิงเทรา	10	87	648,696
	ชลบุรี	7	40	85,774
	ตราด	3	17	32,192

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
	ปราจีนบุรี	7	60	581,686
	ระยอง	5	20	19,452
	สระแก้ว	6	34	40,571
ภาคตะวันออก ผลรวม	7	43	285	1,442,535
ภาคใต้	จ.กระบี่	3	5	415
	จ.ชุมพร	7	42	14,624
	จ.ตรัง	9	54	76,010
	จ.นครศรีธรรมราช	23	154	1,041,451
	จ.นราธิวาส	12	60	123,418
	จ.ปัตตานี	12	108	220,033
	จ.พังงา	2	8	1,644
	จ.พัทลุง	11	61	369,617
	จ.ยะลา	5	36	62,791
	จ.สงขลา	16	104	386,219
	จ.สตูล	6	17	9,395
	จ.สุราษฎร์ธานี	17	95	279,302
ภาคใต้ ผลรวม	12	123	744	2,584,919
ผลรวมทั้งหมด	69	641	4,098	17,707,604

แนวทางการจัดการพื้นที่ที่เกิดน้ำท่วม

การจัดการพื้นที่ที่เกิดน้ำท่วม สามารถจำแนกตามสภาพพื้นที่ที่เกิดจากน้ำท่วมออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. บริเวณพื้นที่ที่น้ำท่วมนานจนเกิดเน่าเสีย ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่การเกษตร พื้นที่ในชุมชนและอุตสาหกรรม ให้ใช้สารบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็นจากสารเร่งซูเปอร์ พด.6 จำนวน 15-25 ลิตรต่อไร่ ในน้ำท่วมขังลึก 10-15 ซม. หากความลึกเฉลี่ย 75 ซม. ให้ใช้น้ำหมักชีวภาพเฉลี่ย 120 ลิตร กรณีน้ำขังมีความลึกมากกว่าที่ระบุไว้ให้คำนวณตามสัดส่วน โดยเทลงบริเวณที่น้ำท่วมขังที่มีกลิ่นเน่าเหม็นทุก ๆ 10 วัน และบริเวณน้ำท่วมที่มีกลิ่นเน่าเหม็นมากทุก ๆ 3 วัน เพื่อช่วยบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็นก่อน
2. พื้นที่นาข้าวที่อยู่ในเขตชลประทาน กรณีที่นาข้าวถูกน้ำท่วมจนเสียหายหมด ให้ใช้ พด.2 ในอัตรา 5 ลิตรต่อพื้นที่ 1 ไร่ ราวเพื่อให้ตอซังย่อยสลายเร็วขึ้น หากกรณีพื้นที่นาข้าวเป็นดินเปรี้ยวจัดรุนแรงมากถึงรุนแรงปานกลาง ใช้วัสดุปูนเพื่อการเกษตร (ปูนมาร์ล โดโลไมท์) ในพื้นที่นาข้าวที่เป็นดินเปรี้ยวจัด ในอัตรา 100-300 กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อช่วยปรับสภาพดินให้เป็นกลาง
3. พื้นที่นาข้าวที่อยู่นอกเขตชลประทาน หากนาข้าวถูกน้ำท่วมจนเสียหายหมด ให้ใช้ พด.2 ในอัตรา 5 ลิตรต่อพื้นที่ 1 ไร่ พร้อมกันนั้นกรมพัฒนาที่ดินยังแจกเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดให้เกษตรกรปลูกหลังน้ำลด เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน และเพิ่มธาตุอาหาร จำพวกปอเทือง โสนแอฟริกัน ถั่วพริ้ว ถั่วมะแฮะ และพืชตระกูลถั่ว ให้เกษตรกรปลูก ช่วยเพิ่มการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน ลดการสูญเสียธาตุอาหารจากการถูกชะล้าง และเพิ่มธาตุอาหารไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ตามชนิดและปริมาณที่เหมาะสมกับพืชที่ปลูก ในอัตราประมาณ 5-8 กิโลกรัมต่อไร่
4. พื้นที่นาข้าวที่ถูกน้ำพัดพาหน้าดิน กรณีที่นาข้าวถูกน้ำพัดพาหน้าดิน ทำให้หน้าดินสูญเสียแร่ธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ให้ปรับปรุงดินโดยการใส่ปุ๋ยหมักในอัตรา 2 ตันต่อไร่ เพื่อปรับปรุงสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์
5. พื้นที่ไม้ผล หรือไม้ยืนต้น กรณีพื้นที่ไม้ผล หรือไม้ยืนต้นถูกน้ำท่วม ควรปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่สวนผลไม้ หลังน้ำลด เพื่อช่วยเหลือรากต้นไม้ผลที่ขาดออกซิเจน ขณะที่เศษซากพืชซากสัตว์ที่ทับถมอยู่ในดินเกิดการย่อยสลายในสภาพไม่มีอากาศ เกิดเป็นก๊าซพิษที่เป็นอันตรายต่อรากต้นไม้ เช่น ก๊าซมีเทน ก๊าซไข่เน่า เป็นต้น หลังจากน้ำเริ่มลดลงใกล้แห้งต้องรีบดำเนินการแก้ไขและป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับต้นไม้ผล คือ หากพบว่า ต้นไม้ที่ลำต้นเอนใกล้ล้ม ให้ใช้ไม้ยาวๆ ค้ำยันไว้ โดยไม่เข้าไปเหยียบย่ำโคนต้น จากนั้นต้องระบายน้ำที่แช่ขังบริเวณโคนต้นออกให้หมด เมื่อดินเริ่มแห้งให้ตัดแต่งกิ่งที่ใบแก่และใบที่ไม่ได้รับแสงแดดออก ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีบำรุงดิน โดยใส่บริเวณรอบ ๆ ทรงพุ่ม สำหรับปุ๋ยหมักที่ใช้ให้ขยายเชื้อสารเร่งซูเปอร์ พด.3 ก่อน รดด้วยน้ำหมักชีวภาพที่เตรียมจากสารเร่งซูเปอร์ พด.2 เจือจาง 1:500 เพื่อเร่งการเจริญของระบบรากพืช กรณีพื้นที่ปลูกไม้ผลที่เป็นดินกรด ใช้วัสดุปูนเพื่อการเกษตร (ปูนมาร์ล โดโลไมท์) ในอัตราประมาณ 500-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อปรับสภาพดินที่มีปัญหา เช่น ดินกรด ดินเปรี้ยว แก้ไขความเป็นกรดแผลงในดิน และช่วยให้เนื้อดินไม่แน่นทึบ โดยการหว่านให้ทั่วพื้นที่หรือโดยรอบโคนต้นแล้วไถกลบ จะช่วยให้ดินมีสภาพเป็นกลาง
6. พื้นที่ปลูกพืชไร่ หากพืชตายเหลือแต่ตอซัง ให้ทำการไถกลบเศษซากพืช และส่งเสริมให้ปลูกถั่วหรือพืชปุ๋ยสดโดยพิจารณาพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการดำเนินการ

หากเกิดพื้นที่น้ำท่วม และมีน้ำไหลหลากด้วย และกลัวว่าสภาพดินอาจเสื่อม เกษตรกรควรปรึกษาหมอดินเพื่อตรวจสอบสภาพดินก่อนว่า ขาดธาตุอาหารประเภทใดบ้าง อย่างไรก็ตาม หากพื้นที่น้ำท่วมขัง โดยไม่มีการชะล้างหน้าดิน เกษตรกรไม่ต้องห่วงมาก เมื่อน้ำลดจุลินทรีย์หน้าดินก็มีเหมือนเดิม ไม่จำเป็นต้องปรับสภาพดินอะไรมากนัก เพราะดินส่วนล่างยังปกติทุกอย่าง

ข้อมูล ณ วันที่ 05 พฤษภาคม 2565

กลุ่มวางแผนการจัดการที่ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดิน